

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА АДАПТИВНИЙ СПОРТ»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Фізична культура і спорт
Факультет	Здоров'я, фізичної культури і спорту
Кафедра	Кафедра теорії і методики фізичного виховання та адаптивної фізичної культури
Семестр	V
Кількість кредитів	6
Мова викладання	Українська

Викладач	к.пед.н., доц. Завацька Лідія Архипівна
Контактна інформація	liz6050@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Адаптивна фізична культура та адаптивний спорт» є складний комплекс теоретичних знань, вивчення навчальної дисципліни в АФК та АС, вивчення показників стану людини. Форми АФК, методи, принципи та завдання у АФК.
Мета та цілі	Адаптивна фізична культура та адаптивний спорт» є вивчення організаційних, програмно-нормативних та методичних основ фізичного виховання і спорту осіб з інвалідністю. Являє собою систему знань про роль і місце фізичного виховання, адаптивного спорту людей з обмеженими можливостями в житті суспільства та про загальні закономірності управління цим процесом. Курс «Адаптивна фізична культура та адаптивний спорт» орієнтований на узагальнення специфічних теоретико-методичних закономірностей фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, які розглядаються в структурі спортивно-педагогічних, психолого-педагогічних, соціальних та медико-біологічних дисциплін.
Результати навчання	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту. Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості. Застосовувати знання, вміння та навички для проведення спортивно-оздоровчих занять з різними верстами населення, зокрема, з особами з інвалідністю.'
Soft skills	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом,

	презентувати себе і свою позицію; діяти відповідально.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Теорія і методика фізичного виховання», «Біомеханіка», «Анатомія і фізіологія людини», «Гігієна фізичної культури і спорту».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
Тема 1. Мета і завдання адаптивної фізичної культури та адаптивного спорту.	АФК – важливий компонент галузі ФКіС. Об'єкти, їх характеристика. Мета АФК як максимально можливий розвиток життєздатності людини, що має стійкі відхилення в стані здоров'я. Роль АФК в підвищенні якості життя осіб з інвалідністю і сприянню їх самореалізації. Засоби АФК. Завдання АФК. Характеристика об'єктів АФК. Принципи АФК.	Анотація матеріалу, практичні завдання	3
Тема 2 Характеристика основних видів адаптивної фізичної культури. Нозологічні групи та їх класифікація у адаптивній фізичній культурі	Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухової системи, зору, слуху і відставанні в розумовому розвитку. Адаптивний спорт, його різновиди. Адаптивна рухова рекреація, забезпечення оптимальної рухової активності, оздоровлення, підвищення життєстійкості осіб з інвалідністю. Адаптивна фізична реабілітація. Креативні (художньо-музичні) тілесно-орієнтовані практики АФК.	Практичні завдання	3
Тема 3. Законодавчі та організаційні основи адаптивної фізичної культури.	Законодавчі та нормативні документи щодо соціально – економічної підтримки осіб з інвалідністю. Сучасна АФК в Україні має юридичне забезпечення і належить до державної системи реабілітації . У світовій спільноті Україна вигідно відрізняється передовою правовою базою, що гарантує державну підтримку та забезпечення фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю.	Практичні завдання	4
Тема 4. Роль і значення рухової активності у корекційно-реабілітаційній та соціально-виховній роботі з особами з інвалідністю.	Рух притаманний всім живим об'єктам на самих різних рівнях організації. У ході еволюції характер і спосіб руху набуває різних форм, але найбільш досконалі види руху в основі своїй мають м'язове скорочення, енергія якого направлена на переміщення маси тіла. Для осіб з інвалідністю рухова активність - не тільки умова життєзабезпечення, засіб і метод підтримки працездатності, але і спосіб розвитку всіх зон кори великих півкуль мозку, координації між центральних зв'язків, формування рухових взаємодій, аналізаторних систем, пізнавальних процесів, корекції і компенсації недоліків у фізичному і психічних розвитку	Практичні завдання,	3
Тема 5. Характеристика рухових можливостей і їх розвитку при порушенні слуху. Адаптивної фізичної культури при	Особливості розвитку моторики осіб з вадами слуху. Ступені втрати слуху. Дидактичні особливості проведення занять з АФК. Характеристика координації, статичної та динамічної рівноваги, просторового орієнтування, рухової пам'яті і рухових реакцій при вадах слуху. Особливості змісту адаптивного фізичного виховання. Розвиток спорту серед осіб з вадами слуху. Дефлімпійський рух.	Практичні завдання. підготовка презентацій	3

глухоті			
Тема 6. Адаптивна фізична культура при сліпоті та слабозорості.	Особливості психофізичного розвитку осіб з вадами зору. Основні поняття, мета, завдання та засоби АФК при сліпоті. Методи навчання техніки рухових дій. Розвиток силових, швидкісних здібностей, витривалості та гнучкості. З досвіду залучення осіб з вадами зору до спортивної діяльності.	Практичні завдання. підготовка презентацій	3
Тема 7 Адаптивна фізична культура при вадах опорно- рухового апарату	Мета, завдання та засоби АФК при порушенні ОРА. Обсяг рухових можливостей при порушеннях хребта. Особливості методики АФК при різних формах ДЦП. Медико-педагогічний контроль в АФК. Специфічні завдання та засоби АФК при станах після ампутацій. Специфічні завдання та засоби АФК при ураженнях спинного мозку. Мета та завдання АФК при ДЦП. Методи та засоби АФК при ДЦП.	Практичні завдання. підготовка презентацій	3
Тема 8. Адаптивна фізична культура при відставанні у розумовому розвитку	Прояви порушень у психофізичному і моторному розвитку в осіб з інтелектуальним відставанням. Причини порушень ЗРР. Ступені інтелектуальної відсталості: легка, помірна, важка, глибока. Загальні відомості про розумові вади. Методи та засоби АФК при розумових вадах. Особливості роботи викладача з АФК з особами у відставанням у розумовому розвитку.	Практичні завдання. підготовка презентацій	3
Тема 9. Адаптивна фізична культура у системі спеціальної освіти.	Спеціальна освіта – це виховання, навчання та розвиток дітей, які мають порушення у розвитку мовлення, пізнавальних процесів, слуху, зору. Адаптивна фізична культура передбачає залучення широкого кола засобів і методів цього виду культури, яка є базою, основою соціалізації особистості людини з обмеженими можливостями, її адаптації до трудової діяльності або перекваліфікації та взагалі саморозвитку, самовираження й самореалізації. Наголошується на тому, що адаптивна фізична культура являє собою важливу галузь соціальної практики та покликана за допомогою раціонально організованої рухової активності як природного стимулу життєдіяльності, а також із використанням функцій, що збереглися, залишкового здоров'я, природних фізичних ресурсів і духовних сил осіб з обмеженими можливостями максимально наблизити психофізичні можливості й особливості організму до вимог суспільства.	Практичні завдання. підготовка презентацій	3
Тема 10 Адаптивна фізична культура учнів в інклюзивній освіті	Сьогодні на особливу увагу заслуговує вивчення проблеми інтегрованої інклюзивної освіти, яка все голосніше заявляє про себе в Україні та інших країнах. Справжня інтеграція передбачає організацію у загальноосвітньому закладі оптимальних умов для кожної людини з інвалідністю. Заняття фізичною культурою проводяться в спеціально призначених для цього спортивних приміщеннях відповідних установ, але слід зазначити, що оскільки кінцевою метою інклюзивної фізичної культури є інтеграція осіб з інвалідністю у суспільство, бажано, по можливості, проводити заняття фізичною культурою у громадських спортивних спорудах і на спортивних майданчиках.	Анотація матеріалу, практичні завдання	3
Тема11 Адаптивна фізична культура дітей з	Діти з особливими освітніми потребами таких категорій: сліпих; зі зниженим зором; глухих; зі зниженим слухом; з тяжкими порушеннями мовлення; із затримкою психічного розвитку; з порушеннями опорно-рухового апарату; з порушенням інтелектуального розвитку; зі складними	Практичні завдання. підготовка презентацій	4

особливими потребами у дошкільних закладах	порушеннями розвитку (зокрема й з розладами аутистичного спектра, зниженим зором і інтелектуальними порушеннями, зниженим слухом і інтелектуальними порушеннями, порушення опорно-рухового апарату і інтелектуальні порушення). Діти лише з вищезазначеними нозологіями мають особливі потреби та потребують інклюзивного навчання. Інша категорія дітей, в тому числі з порушенням психологічного розвитку, порушенням поведінки, не підлягає інклюзивному навчанню.		
Тема12. Історія, становлення і розвиток адаптивного спорту	Місце адаптивного спорту в Міжнародній олімпійській системі. Цільово-результативні аспекти адаптивного спорту. Адаптивний спорт як соціальне явище. Зародження і розвиток дефлімпійського спорту. Роль Ежена Рубена Алке. Історія виникнення і розвитку Паралімпійського спорту.	Анотація матеріалу, практичні завдання	3
Тема13 Характеристика паралімпійського і дефлімпійського спорту в міжнародній та олімпійській системі.	Історія та періодизація Паралімпійських ігор. Програма Паралімпійських ігор. Історія та періодизація Дефлімпійських ігор. Програма Дефлімпійських ігор. Історія та періодизація Спеціальних Олімпіад. Програма Спеціальних Олімпіад. Історія Паралімпійських ігор. Періодизація Паралімпійських ігор. Характеристика Сток-Мандевіллського періоду. Характеристика I паралімпійського періоду. Характеристика II паралімпійського періоду. Характеристика III паралімпійського періоду.	Практичні завдання. підготовка презентацій	4
Тема14. Особливості адаптивного спорту осіб з відставанням у розумовому розвитку. Спеціальні Олімпіади.	Проведення тренувань та участь у змаганнях сприяють нормалізації життєвого циклу розумово відсталих людей та вимагають вирішення таких завдань: Створення умов для тренувань і участі у змаганнях, що надаються здоровим спортсменам, забезпечення можливості занять найбільш популярними видами спорту; Використання громадських спортивних споруд, що є призначеними для здорових спортсменів; Забезпечення проведення занять спортом протягом всього року, як це є загальноприйнятим для здорових спортсменів; Піклування про розвагу, настрої тощо (нормальні режим дня та цикл життя); Створення можливостей для спілкування з іншими спортсменами, участі в суспільному житті (нормальні економічні та громадські привілеї).	Анотація матеріалу, практичні завдання	3
Тема15. Організаційні і управлінські структури в адаптивному спорті.	Виникнення організацій адаптивного спорту. Діяльність керівних організацій адаптивного спорту в світі. Діяльність керівних організацій адаптивного спорту в Україні. Структура та нормативні документи Міжнародного паралімпійського комітету. Основні завдання Міжнародного паралімпійського комітету. Президенти Міжнародного паралімпійського комітету.	Практичні завдання. підготовка презентацій	4
Тема16 Особливості системи підготовки в адаптивному спорті	Характеристика системи підготовки в адаптивному спорті. Специфічність вимог до організації змагань осіб з інвалідністю. Вимоги до організації змагань за програмою Спеціальних Олімпіад. Процедура дивізіонування в змаганнях Спеціальних Олімпіад. Структура тренувальної програми Спеціальних Олімпіад. Структура тренувального заняття за програмою Спеціальних Олімпіад.	Анотація матеріалу, практичні завдання	3
Тема 17 Класифікація атлетів у різних нозологіях.	Класифікація – основа системи підготовки в адаптивному спорті. Еволюція класифікаційних систем в адаптивному спорті. Особливості організації змагань в адаптивному спорті. Характеристика медичної класифікації в адаптивному спорті. Характеристика функціональної класифікації в адаптивному спорті. Характеристика	Практичні завдання. підготовка презентацій	4

	коефіцієнтно-гандикапної класифікації в адаптивному спорті. Сучасна класифікація спортсменів з порушеннями ОРС; порушеннях зору; порушеннях слуху.		
Тема 18. Розвиток адаптивного спорту на Рівненщині. Діяльність центру «Інваспорт» та ФСК осіб з інвалідністю.	Характеристика підготовки спортсменів таких видів спорту як: пауерліфтинг, дзюдо, футбол, плавня, настільний теніс, більярд, спортивна риболовля, танці на візках, перегони на візках, тощо. Крім того, проводиться безліч змагань, відкритих кубків. До яких залучаються не лише спортсмени Рівненської області, а також представники: Волині, Львівщини, Чернігівщини, Дніпропетровщини і навіть Київщини. Також проводяться спортивно-громадські заходи, такі як: «Наша спортивна гордість», «Герої спортивного року Рівненщини» і багато інших. Рівненський інваспорт залучив до себе понад 300 спортсменів. Виховав більше 30 майстрів спорту за такими категоріями: МСУ (Майстер спорту України), МСМ (Майстер спорту міжнародного класу), ЗМС (Заслужений майстер спорту) з різних дисциплін. Безліч призерів та чемпіонів України, багаторазових призерів та чемпіонів Європи і світу, учасників та призерів паралімпійських ігор, з різних видів спорту.	Практичні завдання. підготовка презентацій	4

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна:

1. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підруч. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту]/ Ю. А. Бріскін. – К.: Олімпійська література, 2006. – 263 с.
2. Бріскін Ю.А. Адаптивний спорт. Спеціальні Олімпіади: навчальний посібник. - Львів: "Ахіл", 2003. - 128 с.
3. Бріскін Ю.А. Організаційні основи Паралімпійського спорту: навчальний посібник. - Л.: "Кобзар", 2004. - 180 с.
4. Бріскін Ю. А., Передерій А.В. Вступ до теорії спорту інвалідів: навчальний посібник. Л.: "Апріорі", 2008 – 70 с.
5. Теорія і методика адаптивної фізичної культури: навч. -метод. посібник для студентів/ Н. А. Деделюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – 68 с.
6. Імас Євгеній, Борисова Ольга, Когут Ірина. Особливості змісту професійної підготовки фахівців сфери фізичної культури та спорту щодо роботи з особами з інвалідністю. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць. № 3 (35), 2016.
7. Передерій А.В. Спеціальні Олімпіади в сучасному світі: монографія – Л.: ЛДУФК, 2013.
8. Адаптивне фізичне виховання: навч. посібник / уклад. Осадченко Т. М., Семенов А.А., Ткаченко В.Т. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. – 210 с.
9. Чудна Р.В. Теорія адаптивного фізичного виховання – К.: Наукова думка.
10. Оздоровча і спортивна робота з неповносправними /За заг. ред.. Бріскіна Ю., Линця М., Боляха Е., Мігасевича Ю. – Львів: Видавець Трас Сорока, 2004. – 127с.
11. Карпюк Р.П., Сущенко Л.П. Історія адаптивного спорту: Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. – 36с.
12. Карпюк Р.П., Сущенко Л.П. Термінологія вищої фізкультурної освіти з напрямку «Адаптивне фізичне виховання»: Навчальний посібник. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. – 112с.
13. Єдинак Г.А. Передумови організації та формування змісту рухової діяльності дітей з церебральним паралічем: Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2007. – 114с.
14. Бріскін Ю.А. Спорт інвалідів у міжнародному спортивному русі. – Львів: Край, 2006. – 346с.
15. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч.посіб. – Суми: ВДТ «Універсальна книга», 2004. – 428 с.
16. Закон України "Про фізичну культуру і спорт"

Допоміжна:

- 1.Бріскін Ю.А.,Передерій А.В. Класифікаційні стратегії Паралімпійського спорту //Оздоровча і спортивна робота з неповносправними / За заг. ред. Бріскіна Ю., Линця М., Боляха Е., Мігасевича Ю. Львів: Видавець Тарас Сорока.- 2004. - С. 22-29.
- 2.Завацька Л.А. Гордимось професійними здобутками випускників. -Рівне: Інванет. 2021.
- 3.Передерій А. В. Теоретико-методичні підходи до періодизації багаторічної підготовки спортсменів у адаптивному спорті / Передерій А. В., Розторгуй М.С.// Спортивний вісник Придніпров'я: наук.-теор. журнал Дн. дер. інст. фіз. культ. і спорту. –2016. – № 1. – С.91-95.
- 4.Розторгуй М. Підготовка спортсменів з інвалідністю на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки в силових видах спорту / Марія Розторгуй, Аліна Передерій // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві / уклад. А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Луцьк: Східноєвроп. нац. Ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – № 1(41). – С.61-66.
- 5.Шатов А. В. Стан інвалідності з дитинства в Україні у 2000 р. // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2001. — № 3. — С. 5–11.
- 6.Organizational basics implementation of the programs of Special Olympics / Yevgenij Prystupa, Alina Perderiy, Yuriy Briskin, Maryan Pityn // Harvard Journal of Fundamental and Applied Studies. – “Harvard University Press”, 2015, – No.1. (7), Vol. VIII – P. 266–272
- 7.Roztorhui M. The training system of athletes with disabilities in strength sports / Mariia Roztorhui, Alina Perederiy, Yuriy Briskin, Olexandr Tovstonoh // Sportlogia. – Banja Luka, 2018. – Т. 14, N 1. – P. 98-106

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-3)	10
Змістовий модуль 2 (Теми 4-11)	25
Змістовий модуль 2 (Теми 12-18)	25
Підсумковий контроль – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	

74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни